

בית-הספר להיסטוריה

החל משנת הלימודים תשס"ו בית הספר להיסטוריה מקבל ומטפל בתלמידי מחקר בלבד. מהלך הלימודים של תלמידים לתואר השני יטופל על ידי החוג להיסטוריה כללית והחוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה, על פי מסלול הלימודים. מהלך הלימודים של התלמידים לתואר שני של מכון כהן להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות ינוהל על ידי מזכירות המכון.

כללי

בית-הספר להיסטוריה מרכז את מכלול הפעילות האקדמית במחקר ובהנחיה לתואר השלישי בתחום ההיסטורי באוניברסיטת תל-אביב. במסגרת בית-הספר מתנהלים לימודי הדוקטורט (להלן ד"ר) בהיסטוריה כללית, בהיסטוריה של המזרח-התיכון ואפריקה בעת החדשה ובימי הביניים, במכון להיסטוריה ולפילוסופיה של המדעים והרעיונות, בלימודים קלאסיים, וחלקית גם בגיאוגרפיה וסביבת האדם, ובשפה וספרות ערבית. בית-הספר משמש לא רק מוקד לניהול המחקר בתארים המתקדמים, אלא גם במה להצגת והפצת הידע הנוצר במחקר ההיסטורי באוניברסיטה. פרטים על מבנה ומסלולי הלימודים, וכן לוח אירועים המתעדכן באורח שוטף, ניתן למצוא באתר בית-הספר: <http://www.historyschool.tau.ac.il/>

לימודים לתואר השלישי (ד"ר)

תנאי קבלה

לבית-הספר מתקבלים תלמידים בעלי תואר מ"א מוכר באחד מתחומי-המשנה של ההיסטוריה (בציון 80 ומעלה, כאשר הציון על עבודת הגמר הוא 85 לפחות). תלמידי ב"א מצטיינים במיוחד, ותלמידי מ"א שהוכיחו הצטיינות ברורה במהלך שתי שנות לימודיהם לתואר השני, יוכלו להתקבל למסלול הישיר לד"ר (ראו סעיף ב' להלן). כמו כן קיים מעמד זמני מיוחד של "מועמד לתלמיד מחקר" לאחד המסלולים (סטאטוס 60). למעמד זמני זה יתקבלו—בעיקר, אך לא רק—מועמדים שאינם בעלי תואר מ"א בתחום בו הם מבקשים להתמחות. תנאי הקבלה ל"מועמד" זהים לתנאי הקבלה הרגילים לד"ר.

מתכונת הלימודים בשני המסלולים

א. המסלול הרגיל

לימודי הד"ר מתחלקים לשני שלבים (פירוט מלא ניתן למצוא בתקנון תלמידי המחקר של ביה"ס להיסטוריה ובתקנון האוניברסיטאי לתלמידי מחקר, הנגישים מאתר ביה"ס):

- **שלב א'**, בו על התלמיד לרכוש את כל הכלים המקצועיים לביצוע המחקר (הכשרה דיסציפלינרית, מתודולוגית, לשונית), ולגבש נושא לעבודת הד"ר. בתום שלב זה, על התלמיד להגיש הצעת מחקר לאישור הוועדה לתלמידי מחקר של ביה"ס להיסטוריה והוועדה האוניברסיטאית לתלמידי מחקר. באתר ביה"ס ניתן למצוא תיאור מפורט של הליכי עבודת הוועדה, וכן הנחיות לכתיבת הצעת המחקר, ואף טופס מתאים להגשת ההצעה.
- **שלב ב'**, בו על התלמיד לכתוב את עבודת הד"ר ולהגישה לשיפוט. לעתים קרובות מדי, ישנה חריגה מהתקופה הקצובה להשלמת כתיבת עבודת הד"ר (לא יאוחר מ- 5 שנים ממועד תחילת הלימודים), תופעה בלתי רצויה מכל בחינה. בכוונת האוניברסיטה להקפיד מעתה על סיום עבודת הד"ר בזמן הקצוב בתקנון, ובכל מקרה לא מעבר לתקופה המאושרת ע"י וועדות תלמידי המחקר.

במהלך הלימודים **בשני השלבים**, על התלמיד להגיש **דו"חות התקדמות** תקופתיים (כל 6 חודשים), בהם תתואר ההתקדמות בעבודה. **ועדת המעקב** של ביה"ס (בראשות ד"ר רחל פייג וישניא), עוברת ביסודיות על דו"חות ההתקדמות ומוודאת שקצב התקדמות התלמיד עומד בדרישות תקנון תלמידי המחקר.

ב. המסלול הישיר לד"ר

החל משנה"ל תשס"ה (2004-5), מונהג באוניברסיטה תקנון חדש לעידוד המסלול הישיר לד"ר (**ראו באתר ביה"ס**). הכוונה היא לאפשר לתלמידי מחקר לקצר את משך הזמן הנדרש להשלמת החובות לקבלת התואר. מסלול זה מיועד בפירוש **לתלמידים מצטיינים בלבד**: תלמידי ב"א מצטיינים **במיוחד**, ותלמידי מ"א שהוכיחו הצטיינות ברורה במהלך **השנתיים הראשונות** ללימודי התואר השני. במהלך הלימודים, לאחר המעבר לשלב ב', יוענק לתלמידי המסלול הישיר גם **תואר מ"א**, כדי למנוע מצב בו יישארו ללא **תואר שני** אם מסיבה כלשהי לא עלה בידם לסיים את עבודת הד"ר כנדרש.

פעילויות ביה"ס

במסגרת תפקידו **כמכשיר להפצת הידע המחקרי** הנוצר ביחידותיו השונות, מקיים ביה"ס להיסטוריה סידרה של אירועים ופורומים, אשר הבולטים שבהם מופיעים להלן:

- מיגוון אירועים, בהם שתי סדרות הרצאות-אורח ("**ערבי יום ג'"** ו"**צהרי יום ג'"**), כנסים בינלאומיים ומקומיים, סדנאות, ימי-עיון, ואירועים מיוחדים. פרטים ניתן למצוא על לוח המודעות במסדרון הראשי ליד משרדי בית-הספר ו**באתר האינטרנט של ביה"ס**, המתעדכן באופן שוטף (באתר מתפרסם **לוח אירועים שבועי** לקראת תחילת כל שבוע).

- ביה"ס מעניק את חסותו ועידודו ליוזמות תלמידי, המארגנים כנסים ארציים בתחומי המחקר שלהם, במות להצגת עבודותיהם, וימי עיון במסגרת ביה"ס או האוניברסיטה (פרטים והודעות "קול קורא" מתפרסמים באתר ביה"ס).
- במסגרת לימודי התואר השלישי, מתקיימים סמינריוני דוקטוראנטים תחומיים (רשימת המגמות מופיעה בהמשך): תלמידי שלב א' דנים בהצעות המחקר של עמיתיהם ומציגים את הצעותיהם; ותלמידי שלב ב' מציגים פרקים מתוך עבודות הד"ר הנכתבות כל-ידם וע"י חבריהם. ההשתתפות חובה.
- ביה"ס מקיים מידי שנה סדנאות מחקר לתלמידים מתקדמים (כולל דוקטורנטים ועמיתים בתר-דוקטוריים) בחסות המכון להיסטוריה של אירופה ע"ש פרד וו. לסינג, ובמסגרתן מוענקים פרסי עידוד לתלמידים מצטיינים).

מגמות הלימוד בביה"ס להיסטוריה

העת העתיקה (יוון, רומא)
 לימודים קלאסיים (יוון, רומא)
 אירופה בימי הביניים
 אירופה בעת החדשה המוקדמת (מאות 15-18)
 לימודי האסלאם ותרבותו (ימי הביניים)
 היסטוריה של האמריקות
 אירופה בעת החדשה
 המזרח התיכון בעת החדשה
 אפריקה בעת החדשה
 היסטוריה צבאית ודיפלומטית
 היסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות

מלגות קיום ומענקי מחקר

משנה"ל תשס"ו (2005/6) גדל מספר מלגות הקיום המלאות העומד לרשות ביה"ס ושיעור הזוכים/ות עלה לכ- 25% מתלמידי המחקר. מלגות אלה מאפשרות לתלמידים להקדיש את מירב הזמן למחקר ולסיים את כתיבת העבודה במסגרת 5 השנים המיועדות לכך עפ"י הנחיות המועצה להשכלה גבוהה. המילגאים מהווים ברובם את העתודה המחקרית של הקהילה האקדמית הישראלית, ויחד עם מספר קטן של עמיתים בתר-דוקטוריים הפועלים במסגרת ביה"ס ושאר תלמידי התואר השלישי, משמשים גרעין פעילות מרכזי בפורומים השונים המתקיימים בביה"ס להיסטוריה.

ביה"ס מעניק מדי שנה גם מספר מענקי מחקר כדי לסייע לתלמידי המחקר בעבודת איסוף החומר בארכיונים ובסיפריות בארץ ובח"ל.

מוסדות ביה"ס

ראש ביה"ס להיסטוריה

פרופ' אהוד טולידאנו

הועדה לתלמידי מחקר

פרופ' אהוד טולידאנו, יו"ר

פרופ' שולמית וולקוב

פרופ' מרגלית פינקלברג

פרופ' עמי איילון

פרופ' גדי אלגזי

פרופ' בילי מלמן

ד"ר רפאל ואגו

ד"ר ליאו קורי

ד"ר טובי פנסטר

נציבת קבילות תלמידים בביה"ס

פרופ' עליזה מיוחס-גיניאו

מזכירות ביה"ס

חניטה אטיאס-ונקרט, מזכירת ביה"ס ותלמידי המחקר

מזכירות ביה"ס: בנין גילמן, קומה ג', חדר 380.
קבלת קהל במזכירות ביה"ס והתואר השלישי:
ימים א' – ה' (למעט יום ג'), 10:00 - 13:00 (טל' 6409625)

HanitaA@tauex.tau.ac.il

מס' הפקס של ביה"ס: 6409469

אתר האינטרנט של ביה"ס:

<http://www.historyschool.tau.ac.il/>